

DRÁMAPEDAGÓGIAI TANFOLYAM

elnevezésű 120 órás – a 277/1997. (XII. 22.) sz. Kormányrendelet szerint – akkreditált pedagógus-továbbképzési program. **Alapítási engedély száma: 974/8/2019**

A továbbképzés célja

Felkészítés a művészetek műveltségi területen belül a drámatanításra vonatkozó pedagógiai tevékenységre, a drámapedagógiai módszerek önálló szaktárgyi órán, valamint más tantárgyak keretei között történő alkalmazására – nevezetesen a következőkre: 1) a megjelenítéshez, csoportos játékhöz szükséges képességek fejlesztésére, készségek kialakítására; 2) a rögtönzési képességek fejlesztésére; 3) az ismeretszerzési, tanulási, problémamegoldó képességek fejlesztésére; 4), a megismerő és befogadóképességek, valamint a kifejezőkészség fejlesztésére, 5) továbbá a dráma és a színház formanyelvének tanulmányozására.

Ezzel együtt a továbbképzés célja a résztvevők felkészítése a drámapedagógia mint módszeregyüttes tanórai alkalmazására más műveltségi területek tanításában, valamint óvodapedagógiai, tanórai kereteken kívüli iskolai, illetve az alapfokú művészeti iskolák színjáték tagozatán a főtárgy keretei közötti alkalmazásra.

A továbbképzés részletes tematikája

1. Elméleti és történeti alapismeretek

- 1.1. A dráma fogalma. Mi a dráma és mi nem az? A drámához tartozó és nem tartozó tevékenységek elkülönítése
- 1.2. A dráma és a színház megközelítésmódja közötti különbségek és azonosságok (a dráma a színház nyelvén beszél)
- 1.3. A drámapedagógiai történetének rövid áttekintése a magyarországi törekvések és az angol iskolák mentén
- 1.4. A dramatikus tevékenység típusok rendszerezése. Az egyes tevékenység típusok főbb ismérveinek áttekintése
- 1.5. A dramatikus tevékenység egyes típusainak demonstrációja a résztvevők közreműködésével: az „A”, a „B” típus bemutatása a gyakorlati munka alapján. A bemutatott tevékenység típusok főbb ismérveinek azonosítása
- 1.6. A dramatikus tevékenység „D” és „F” típusainak bemutatása videófelvetelek segítségével
- 1.7. A tanítási dráma alapfogalmai: a fókusz, keret, kerettávolság fogalmának értelmezése, az egyes fogalmak összefüggéseinek tisztázása
- 1.8. A dráma alapfogalmai a gyakorlatban – alkalmazási feladat: a dramatikus módszereket alkalmazó tanóra témájának szűkítése, majd fókusz és keret keresése

2. Képességfejlesztő gyakorlatok

- 2.1. A következő gyakorlattípusok ismerete és alkalmazásuk módszertani alapjai: kapcsolatteremtő játékok, koncentrációs játékok, lazító játékok, interakciós játékok; bemelegítő mozgásgyakorlatok és játékok; ritmusgyakorlatok; térérzékelést fejlesztő játékok; beszédre készítő játékok; bizalomgyakorlatok
- 2.2. Szabályokhoz kötött szituációs játékok ismerete és alkalmazásuk módszertani alapjai
- 2.3. Ön- és csoportismereti játékok ismerete és alkalmazásuk módszertani alapjai
- 2.4. Gyakorlatsorok szerkesztési elvei: időrend, tematikus rend, fokozatosság (pl. nehézségi), kontraszt, blokkos szerkezet, asszociatív szerkesztés, érzelmi ív, mozaik
- 2.5. A gyakorlatokat vezető tanár munkájának értékelési szempontjai
- 2.6. Gyakorlatokból („A” típusú dramatikus tevékenység) álló foglalkozás tervezése az 1. sz. tervezési lapon meghatározott szempontok alapján
- 2.7. A résztvevők foglalkozásvezetése és a foglalkozások értékelő megbeszélése

3. A dráma módszertanának alapjai

- 3.1. Gondolkodási modellek a drámában: időkezelés, kontra, rokonságok, megválaszolatlan kérdés, megfordítás, képalkotás
- 3.2. A tanári szerepjáték. A tanár szerepbe lépésének céljai, formái
- 3.3. Tanári szereptípusok a tanári hozzáállások és státuszok függvényében: hatalmi szerepek (csoporton belüli, csoporttal szembenálló, eseményeken kívüli), másodparancsnok, a csoport tagja, segítségre szoruló, provokátor, távollévő, mellékszereplő
- 3.4. A drámatanár sajátos kérdéstechnikája. A kérdések nyelvisége. A legfontosabb kérdéstípusok. A kérdések funkciói. A tanulók válaszainak és kérdéseinek kezelése
- 3.5. A dráma szerkezete: a tárgyalás (egyeztetés) formái; a dráma megjelenítési szakasza; az értékelés helye, szerepe és formái
- 3.6. A résztvevők szerepkörei (pl.: „érintett”, „tanú”, „hatóság”, „jegyző”, „krónikás”, „bíró”, „újságíró”, „művész”); a szerepbesejtés és a bevonódás lépcsői (érdeklődés, bevonódás, elkötelezettség, belsővé tétel, interpretáció, értékelés)

4. A tanítási dráma stratégiai és technikai

- 4.1. Munkaformák/drámamódok, konvenciók: fogalmi meghatározások, gyakorlati jelentőség; különbségek és azonosságok
- 4.2. A kontextusépítő konvenciók ismertetése és a legfontosabbak gyakorlatban történő kipróbálása
- 4.3. A legfontosabb narratív konvenciók ismertetése és a legfontosabbak gyakorlatban történő kipróbálása

- 4.4. A legfontosabb mélyítő („költői jellegű”) konvenciók ismertetése és a legfontosabbak gyakorlatban történő kipróbálása
- 4.5. A legfontosabb reflektív konvenciók ismertetése és a legfontosabbak gyakorlatban történő kipróbálása
- 4.6. A feszültségteremtés módjainak ismertetése (Gavin Bolton rendszerezése alapján)
- 4.7. Drámamodellek ismertetése (központi figurára épülő dráma, csoportos drámák, akvárium dráma)
- 4.8. A központi figurára épülő dráma vezetése tanári irányítású demonstráció (drámaóra),
- 4.9. Csoportra épülő drámák vezetése (belső, illetve külső problémával)
- 4.10. Drámaórák tervezése: elméleti alapok és gyakorlati tapasztalatok; tervezés során gyakran elkövetett hibák
- 4.11. Bemutató drámafoglalkozások (egy-egy központi figurára és csoportra épülő dráma) tanári irányítással, a csoport összetételétől függő témakörökben

5. Színjátékos (színházi dramaturgiai) ismeretek

- 5.1. Szituációk meghatározása és szabályozása. A szituációk elemei. A szituáció elemeinek megadása ahhoz, hogy a kívánt dramatikus tevékenység típus jöjjön létre. Szituációs játékok irányítása.
- 5.2. Színházi eszközök a drámában: konfliktus; kontraszt; fókusz; a drámában lehetséges időkezelési eljárások, színpadi idő; tér, a térhasználat különböző módjai; szimbólumok teremtése; a közös dramatizálás lehetséges módjai; az epikus és drámai szerkesztésmód közti különbségek
- 5.3. További színházi eszközök a drámában: a közös dramatizálás lehetséges módjai; az epikus és drámai szerkesztésmód közti különbségek, életjátékok létrehozása, oratorikus formák (szerkesztett játékok). Szimbólumok teremtése
- 5.4. Cselekmény. A cselekménybonyolítás különböző modelljei. A „jól megírt színművek” szerkezeti felépítése

6. Drámamunka tervezése és vezetése

- 6.1. Drámaórák, foglalkozások adaptációja: az adaptáció oka, célja, lehetőségei, eljárásai. A központi figurára, illetve a csoportra épülő drámák adaptálása.
- 6.2. Tanítási drámaórák, drámafoglalkozások adaptációja a 2. sz. tervezési lapnak megfelelően. Az önálló tervezési feladat részletezése, értelmezése: a formai és értékelési szempontok tisztázása.
- 6.3. Az egyéni munkában készült adaptált drámaóra-tervezetek elemző megbeszélése – különös tekintettel a kiindulási pontot jelentő tervezet értékeire és hibáira, az adaptációs okra, továbbá a résztvevők életkorának, állapotának, drámas tapasztalatának és technikai felkészültségének való megfelelésre.
- 6.4. Adaptált drámamunkák vezetése több munkacsoportban
- 6.5. A látott adaptált drámamunkák elemzése: az adaptált tervezetre építő foglalkozásvezetést a hallgató részéről önelemzés követi, illetve a csoporttagok véleményét tükröző elemző beszélgetésre kerül sor
- 6.6. Saját ötletből induló drámaóra tervezése: tanítási drámaórák, drámafoglalkozások tervezése a 3. sz. tervezési lapnak megfelelően. Az önálló tervezési feladat részletezése, értelmezése: a formai és értékelési szempontok tisztázása.
- 6.7. Az egyéni munkában készült, saját ötletből kiinduló drámaóra-tervezetek elemző megbeszélése – különös tekintettel a választott témára, fókuszra, történetre, továbbá a résztvevők életkorának, állapotának, drámas tapasztalatának és technikai felkészültségének való megfelelésre.
- 6.8. Saját ötletből induló drámamunkák vezetése több munkacsoportban
- 6.9. A látott, saját ötletből induló drámamunkák elemzése: a saját ötletből induló tervezetre építő foglalkozásvezetést a hallgató részéről önelemzés követi, illetve a csoporttagok véleményét tükröző elemző beszélgetésre kerül sor.
- 6.10. Visszajelzés: záró, értékelő megbeszélés

A továbbképzés végére teljesítendő tartalmi követelmények

A résztvevő legyen tájékozott a drámapedagógia történetére, jelentősebb irányzataira, azok képviselőinek munkásságára vonatkozóan; ismerje a drámatanítás alapvető céljait; ismerje a legfontosabb képességfejlesztő gyakorlatokat; ismerje a különböző korosztályok alapvető pedagógiai-pszichológiai jellemzőit, s ezek figyelembe vételével legyen képes a különböző gyakorlatok céltudatos összefűzésére, valamint ezen gyakorlatsorok levezetésére; ismerje a dráma módszertanának alapjait; ismerje a tanítási dráma alapfogalmait és legfontosabb munkaformáit; legyen képes meghatározott célra irányuló komplex drámafoglalkozások tervezésére és vezetésére; legyen képes a mások által vezetett drámafoglalkozások elemző értékelésére, valamint támogató jellegű kritikai megjegyzések megfogalmazására; legyen képes a drámapedagógia mint módszeregyüttes alkalmazásának megkezdésére saját szakterületén.

A továbbképzésen elsajátítottak záró ellenőrzési módjának megnevezése, leírása, valamint az értékelés szempontjainak meghatározása

Drámapedagógiai portfólió beadása a képzés befejezését követő 10 napon belül, amelynek részét képezik a továbbképzés során a résztvevő által – oktatói konzultációval segített – önálló munkában készített 1) gyakorlatsor tervezete (min. 1 gépelt oldal), 2) egy adaptált drámaóra tervezete (min. 2 gépelt oldal) és 3) egy saját ötletből kiinduló tanítási dráma tervezete (min. 3 gépelt oldal), amelyet a résztvevő a képzés során kapott visszajelzések alapján javít, fejleszt és véglegesít. A legfontosabb értékelési szempontok: a gyakorlatsor tervezete, az adaptált drámaóra tervezete és a saját ötletből induló drámaóra tervezete esetében egyaránt: megfelel-e választott korcsoport életkori sajátosságainak, az adott csoport egyéb jellemzőinek, valamint a választott pedagógiai és művészeti céloknak. A résztvevő meg tud-e felelni egyidejűleg a művészeti és a pedagógiai elvárásoknak.